

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ
«ՀՈՂԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՎ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ
ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 4. Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմինները

Հողերի պահպանության և օգտագործման նկատմամբ իրենց իրավասությունների շրջանակներում վերահսկողություն են իրականացնում՝

- 1) ~~«Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ մասնագիտական հսկողության բարձրագույն մարմինը (այսուհետ՝ պետական լիազոր մարմին):~~ 1) վերահսկողություն իրականացնող տեսչական մարմինը (այսուհետ՝ տեսչական մարմին)
- 2) մարզպետը (Երևան քաղաքում՝ քաղաքապետը).
- 3) համայնքների ղեկավարները:

Հոդված 5. Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմինների իրավասությունները

1. Հողերի օգտագործման և պահպանման բնագավառում ~~պետական լիազոր տեսչական~~ մարմինը վերահսկողություն է իրականացնում՝

- 1) հողային ֆոնդի նպատակային օգտագործման նկատմամբ.
- 2) հողային օրենսդրության պահանջների պահպանման նկատմամբ.
- 3) տարածքային կառավարման մարմինների (~~Երևան քաղաքում՝ քաղաքապետի~~) և տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ հողային հարաբերությունների բնագավառում իրականացնող գործունեության նկատմամբ.
- 4) նոր հողերի յուրացման նկատմամբ.
- 5) գեոդեզիական և քարտեզագրական աշխատանքների կատարման նկատմամբ:

2. ~~Պետական լիազոր~~ Տեսչական մարմինն օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով կարող է տալ պարտադիր կատարման ցուցումներ, հաղորդումներ ներկայացնել իրավասու մարմիններ՝ հողային օրենսդրության պահանջները խախտողներին օրենքով նախատեսված պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ, օրենքով սահմանված դեպքերում ու կարգով սույն հոդվածով սահմանված հողային օրենսդրության պահանջները վերահսկող մարմինների պաշտոնատար անձանց նկատմամբ նշանակում է վարչական տույժեր:

3. Մարզպետը վերահսկողություն է իրականացնում՝

1) հողային հարաբերությունների բնագավառում համայնքների ղեկավարների գործունեության նկատմամբ.

2) համայնքների հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների, բնակավայրերի գլխավոր հատակագծերի, գոտիավորման նախագծերի իրականացման նկատմամբ.

3) համայնքների վարչական սահմաններում պետական և համայնքային սեփականության հողամասերի տրամադրման, հետ վերցնելու, հողամասերի վարձավճարների և հողի հարկերի գանձման նկատմամբ, կանխարգելում, կասեցնում և վերացնում է ապօրինի հողօգտագործումները համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող տարածքներում, իրավասու մարմիններ է ներկայացնում հաղորդումներ՝ իրավախախտում թույլ տված անձանց՝ օրենքով սահմանված պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ, օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով մարզի համայնքների պաշտոնատար անձանց նկատմամբ նշանակում է վարչական տույժեր.

4) մարզի տարածքում հանրապետական և տարածքային հողաշինարարական նախագծերի իրականացման նկատմամբ.

5) համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող տարածքներում հողային ֆոնդի նպատակային օգտագործման, հողօգտագործողների կողմից հողային օրենսդրության պահանջների պահպանման նկատմամբ.

6) մարզի վարչական սահմանների սահմանանիշերի, համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող տարածքներում գեոդեզիական և այլ հատուկ տեղեկատվական նշանների և կետերի պահպանման նկատմամբ:

4. Երևանի քաղաքապետը վերահսկողություն է իրականացնում՝

1) Երևան քաղաքի հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների, գլխավոր հատակագծերի և գոտիավորման նախագծերի իրականացման, ինչպես նաև այլ փաստաթղթերով սահմանված նորմերի պահպանման նկատմամբ.

2) Երևան քաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող հողերի նպատակային և գործառնական նշանակության օգտագործման, հողօգտագործողների կողմից հողային օրենսդրության պահանջների պահպանման նկատմամբ, կանխարգելում, կասեցնում և վերացնում է ապօրինի հողօգտագործումները և օրենքով սահմանված կարգով ապահովում դրանց հետևանքների վերացումը, իրավասու մարմիններ է ներկայացնում հաղորդումներ՝ իրավախախտում թույլ տված անձանց՝ օրենքով սահմանված պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ, օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով նշանակում է վարչական տույժեր.

3) Երևան քաղաքի վարչական սահմանների սահմանանիշերի, գեոդեզիական և այլ հատուկ տեղեկատվական նշանների և կետերի պահպանման նկատմամբ:

5. Քաղաքային և գյուղական համայնքի ղեկավարը համայնքի վարչական սահմաններում վերահսկողություն է իրականացնում՝

1) հողօգտագործողների կողմից հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ, կանխարգելում, կասեցնում և վերացնում է ապօրինի

հողօգտագործումները համայնքի վարչական սահմաններում և օրենքով սահմանված կարգով ապահովում դրանց հետևանքների վերացումը, իրավասու մարմիններ է ներկայացնում հաղորդումներ՝ իրավախախտում թույլ տված անձանց՝ օրենքով սահմանված պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ, օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով նշանակում է վարչական տույժեր.

2) հողամասերն ըստ նպատակային և գործառնական նշանակությամբ օգտագործելու նկատմամբ.

3) հողերի պահպանմանն ուղղված միջոցառումների իրականացման նկատմամբ.

4) համայնքի վարչական սահմանների սահմանանիշերի, հողօգտագործման սահմանների և գեոդեզիական և այլ հատուկ տեղեկատվական նշանների և կետերի պահպանման նկատմամբ:

Հոդված 6. Վերահսկողության իրականացման ձևերը

1. Վերահսկողության իրականացման ձևերն են՝

1) տեսչական ստուգումները: ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված ստուգումները.

2) ընթացիկ ստուգումները.

3) ըստ անհրաժեշտության ստուգումները:

2. Սույն օրենքի իմաստով ստուգումը սույն օրենքի 4-րդ հոդվածով սահմանված մարմինների կողմից իրականացվող գործառույթ է, որով պարզվում է հողային հարաբերությունների սուբյեկտների ծավալված գործունեության համապատասխանությունը հողային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և այլ իրավական ակտերի պահանջներին:

~~3. Տեսչական են համարվում պետական լիազոր մարմնի կողմից տարածքային կառավարման մարմիններում (Երևանի քաղաքապետարանում) սույն օրենքի 7-րդ հոդվածով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգումները:3. Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված ստուգումներ են համարվում տեսչական մարմնի կողմից տարածքային կառավարման կամ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում սույն օրենքի 7-րդ հոդվածով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգումները:~~

4. Ընթացիկ են համարվում մարզպետների (Երևանի քաղաքապետի) կողմից տեղական ինքնակառավարման մարմիններում սույն օրենքի 8-րդ հոդվածով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգումները:

5. Ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ են համարվում սույն օրենքի 4-րդ հոդվածով սահմանված մարմինների կողմից սույն օրենքի 9-րդ հոդվածով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգումները:

Հոդված 7. Տեսչական ստուգումների իրականացման կարգը

1. Տեսչական ստուգումներն անցկացվում են պետական լիազոր մարմնի ղեկավարի կողմից հաստատված ամենամյա ժամանակացույցին համապատասխան՝ համաձայնեցնելով իրավական հսկողության բարձրագույն մարմնի հետ:

2. Տեսչական ստուգումները յուրաքանչյուր մարզպետարանի աշխատակազմում կարող են իրականացվել տարվա ընթացքում մեկ անգամ: Նույն աշխատակազմում տարվա ընթացքում մեկից ավելի տեսչական ստուգում կարող է իրականացվել «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ իրավական հսկողության բարձրագույն մարմնի (այսուհետ՝ իրավական հսկողության բարձրագույն մարմին) համաձայնությամբ՝ պետական լիազոր մարմնի ղեկավարի միջնորդագրի հիման վրա:

3. Ստուգումն սկսվելուց առնվազն 3 օր առաջ այդ մասին ծանուցվում է մարզպետը (Երևանի քաղաքապետը): Ծանուցագրում նշվում են ստուգման ժամկետները, ստուգումն իրականացնող անձինք և ստուգման ենթակա հարցերի շրջանակը՝ սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան:

4. Ստուգման ժամկետը կարող է սահմանվել ոչ ավելի, քան 10 օր: Լրացուցիչ ուսումնասիրությունների անհրաժեշտության պարագայում ստուգումն իրականացնող անձանց զեկուցագրի հիման վրա պետական լիազոր մարմնի ղեկավարը կարող է հրամանով երկարաձգել ստուգման ժամկետը մինչև 5 օրով՝ այդ մասին իրազեկելով մարզպետին (Երևանի քաղաքապետին):

5. Ստուգման ընթացքում համայնքներում հողային օրենսդրության խախտումների բացահայտման պարագայում ստուգումն իրականացնող անձինք կարող են ուսումնասիրություններ կատարել նաև համայնքներում՝ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում առկա փաստաթղթերի համադրման և (կամ) հողամասերի տեղազննության նպատակով:

6. Ստուգման արդյունքում խախտումներ չհայտնաբերելու կամ վարչական պատասխանատվության չհանձնեցնող թերություններ հայտնաբերելու դեպքում կազմվում է տեղեկանք՝ 2 օրինակից, որում արձանագրվում են տեղեկանքը կազմելու ամսաթիվն ու տեղը, ստուգող և ստուգվող մարմինները, ստուգման հիմքերը, ստուգումն իրականացնող անձինք, ստուգման նպատակը, ժամկետը, ստուգման արդյունքները:

Կախված ստուգման արդյունքներից՝ տեղեկանքը պետք է նաև պարունակի՝

1) խախտում կամ թերություն չհայտնաբերելու դեպքում՝ եզրակացություն այդ մասին:

2) վարչական պատասխանատվության չհանձնեցնող թերություններ հայտնաբերելու դեպքում՝ ցուցումներ դրանք վերացնելու մասին:

7. Ստուգման արդյունքում խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում կազմվում է ակտ՝ 2 օրինակից, որը, սույն հոդվածի 6-րդ մասի առաջին պարբերությունում նշված տեղեկություններից բացի, պետք է պարունակի արձանագրված խախտումների նկարագրությունը (իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն

կատարվել՝ համապատասխան հղումներով, խախտումների պատճառները, ժամանակը, բնույթը), պատասխանատվության կիրառման համապատասխան իրավական նորմերը, ակտի օրինակների քանակը և հերթական համարը:

8. Ինչպես տեղեկանքը, այնպես էլ կազմված ակտն ստուգումն ավարտվելուց հետո՝ երկօրյա ժամկետում, ներկայացվում են մարզպետին (Երևանի քաղաքապետին):

9. Մարզպետը (Երևանի քաղաքապետը) տեղեկանքը կամ ակտն ստանալուց հետո՝ երկօրյա ժամկետում, ստորագրում է այն: Ակտի հետ անհամաձայնության դեպքում համապատասխան հիմնավորումները հատուկ կարծիքի տեսքով կցվում են ակտին՝ այդ մասին համապատասխան գրառում կատարելով ակտում:

10. Ստորագրված տեղեկանքի կամ ակտի մեկ օրինակը մնում է մարզպետի (Երևանի քաղաքապետի) մոտ, մյուս օրինակը հանձնվում է պետական լիազոր մարմնի ղեկավարին:

11. Տեղեկանքը պետական լիազոր մարմնի ղեկավարի կողմից ընդունվում է ի գիտություն:

12. Ակտն ստանալուց հետո՝ հնգօրյա ժամկետում, պետական լիազոր մարմնի ղեկավարը կայացնում է որոշում՝

1) ստուգման ակտում արձանագրված խախտումների վերացման նպատակով տարածքային կառավարման մարմինների (Երևանի քաղաքապետարանի) պաշտոնատար անձանց պարտադիր կատարման ենթակա ցուցումներ տալու մասին՝ նշելով խախտումը վերացնելու ժամկետները և ցուցումները չկատարելու իրավական հետևանքները:

2) խախտում կատարած պաշտոնատար անձին (անձանց) օրենքով սահմանված կարգով կարգապահական տույժի ենթարկելու վերաբերյալ մարզպետին (Երևանի քաղաքապետին) միջնորդագիր ներկայացնելու մասին:

3) տարածքային կառավարման մարմնի (Երևանի քաղաքապետարանի) պաշտոնատար անձանց նկատմամբ վարչական տույժեր կիրառելու մասին, իսկ սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերում՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց նկատմամբ վարչական տույժեր կիրառելու վերաբերյալ մարզպետին միջնորդագիր ներկայացնելու մասին:

4) խախտում թույլ տված անձանց քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ իրավասու մարմիններին հաղորդում ներկայացնելու մասին:

13. Սույն հոդվածի 12-րդ մասի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված դեպքերում մարզպետի (Երևանի քաղաքապետի) կողմից մեկամսյա ժամկետում համապատասխան միջոցառումներ չձեռնարկվելու պարագայում պետական լիազոր մարմնի ղեկավարը կարող է դիմել Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին՝ հարցին վերջնական լուծում տալու համար:

14. Սույն հոդվածի 12-րդ մասի 3-րդ և 4-րդ կետերով սահմանված որոշումների մասին պետական լիազոր մարմնի ղեկավարը հնգօրյա ժամկետում իրազեկում է մարզպետին (Երևանի քաղաքապետին):

Հոդված 7. Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված ստուգումների իրականացման կարգը

1. Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված ստուգումներն անցկացվում են տեսչական մարմնի ղեկավարի կողմից ներկայացրած տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի կողմից հաստատված ստուգումների տարեկան ծրագրին համապատասխան:

2. Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված ստուգումները յուրաքանչյուր մարզպետարանում կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնում կարող են իրականացվել տարվա ընթացքում մեկ անգամ:

3. Ստուգումն սկսվելուց առնվազն երեք աշխատանքային օր առաջ այդ մասին ծանուցվում են մարզպետը կամ համայնքի ղեկավարը (Երևանի քաղաքապետը): Ծանուցագրում նշվում են ստուգման ժամկետները, ստուգումն իրականացնող անձանց տվյալները և ստուգման ենթակա հարցերի շրջանակը՝ սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան:

4. Ստուգման ժամկետը կարող է սահմանվել ոչ ավելի, քան տասն աշխատանքային օր: Լրացուցիչ ուսումնասիրությունների անհրաժեշտության պարագայում ստուգումն իրականացնող անձանց զեկուցագրի հիման վրա տեսչական մարմնի ղեկավարը կարող է հրամանով երկարաձգել ստուգման ժամկետը մինչև հինգ աշխատանքային օրով՝ այդ մասին իրազեկելով մարզպետին կամ համայնքի ղեկավարին (Երևանի քաղաքապետին):

5. Ստուգման արդյունքում խախտումներ չհայտնաբերելու կամ վարչական պատասխանատվության չհանգեցնող թերություններ հայտնաբերելու դեպքում կազմվում է տեղեկանք՝ երկու օրինակից, որում արձանագրվում են տեղեկանքը կազմելու ամսաթիվն ու տեղը, ստուգող և ստուգվող մարմինները, ստուգման հիմքերը, ստուգումն իրականացնող անձանց տվյալները, ստուգման նպատակը, ժամկետը, ստուգման արդյունքները:

6. Կախված ստուգման արդյունքներից՝ տեղեկանքը պետք է նաև պարունակի՝

1) խախտում կամ թերություն չհայտնաբերելու դեպքում՝ եզրակացություն այդ մասին.

2) վարչական պատասխանատվության չհանգեցնող թերություններ հայտնաբերելու դեպքում՝ ցուցումներ դրանք վերացնելու մասին:

7. Ստուգման արդյունքում խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում կազմվում է ակտ՝ 2 օրինակից, որը, սույն հոդվածի 5-րդ մասում նշված տեղեկություններից բացի, պետք է պարունակի արձանագրված խախտումների նկարագրությունը (իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել՝ համապատասխան հղումներով, խախտումների պատճառները, ժամանակը, բնույթը), պատասխանատվության կիրառման համապատասխան իրավական նորմերը, ակտի օրինակների քանակը և հերթական համարը:

8. Ինչպես տեղեկանքը, այնպես էլ կազմված ակտն ստուգումն ավարտվելուց հետո՝ հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում, ներկայացվում են մարզպետին կամ համայնքի ղեկավարին (Երևանի քաղաքապետին):

9. Մարզպետը կամ համայնքի ղեկավարը (Երևանի քաղաքապետը) տեղեկանքը կամ ակտն ստանալուց հետո՝ հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում, ստորագրում է այն: Ակտի հետ անհամաձայնության դեպքում համապատասխան հիմնավորումները հատուկ կարծիքի տեսքով կցվում են ակտին՝ այդ մասին համապատասխան գրառում կատարելով ակտում:

10. Ստորագրված տեղեկանքի կամ ակտի մեկ օրինակը մնում է մարզպետի կամ համայնքի ղեկավարի (Երևանի քաղաքապետի) մոտ, մյուս օրինակը հանձնվում է տեսչական մարմնի ղեկավարին:

11. Տեղեկանքը տեսչական մարմնի ղեկավարի կողմից ընդունվում է ի գիտություն:

12. Ակտն ստանալուց հետո՝ հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում, տեսչական մարմնի ղեկավարը կայացնում է որոշում՝

1) ստուգման ակտում արձանագրված խախտումների վերացման նպատակով մարզպետներին կամ համայնքների ղեկավարներին (Երևանի քաղաքապետին) պարտադիր կատարման ենթակա ցուցումներ տալու մասին՝ նշելով խախտումը վերացնելու ժամկետները և ցուցումները չկատարելու իրավական հետևանքները.

2) խախտում կատարած մարզպետի կամ համայնքի ղեկավարի (Երևանի քաղաքապետի) նկատմամբ վարչական տույժեր կիրառելու վերաբերյալ.

3) խախտում թույլ տված անձանց քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ իրավասու մարմիններին հաղորդում ներկայացնելու մասին:

13. Սույն հոդվածի 12-րդ մասով սահմանված որոշումների մասին տեսչական մարմնի ղեկավարը հնգօրյա ժամկետում իրազեկում է մարզպետին, համայնքի ղեկավարին (Երևանի քաղաքապետին):

Հոդված 9. Ըստ անհրաժեշտության ստուգումների իրականացման կարգը

1. Ըստ անհրաժեշտության ստուգումներն իրականացվում են սույն օրենքի 4-րդ հոդվածով սահմանված վերահսկողություն իրականացնող մարմինների կողմից:

2. Ըստ անհրաժեշտության ստուգումները կարող են տևել ոչ ավելի, քան 5 աշխատանքային օր:

~~3. Պետական լիազոր մարմինն ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ կարող է իրականացնել տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի, իրավական հսկողության բարձրագույն մարմնի հանձնարարությամբ կամ քաղաքացիների, իրավաբանական անձանց գրավոր դիմումների, Հայաստանի Հանրապետության մարզպետների առաջարկությունների հիման վրա՝ համաձայնեցնելով իրավական հսկողության բարձրագույն մարմնի հետ:~~

~~4. Պետական լիազոր մարմինը տեղական ինքնակառավարման մարմիններում ըստ անհրաժեշտության ստուգումներն իրականացնում է սույն օրենքի 8-րդ հոդվածի 3-10-րդ մասերով սահմանված կարգով՝ իրականացնելով նույն գործառույթները, որոնք նշված հոդվածում իրականացնում են մարզպետները (Երևանի քաղաքապետը), ընդ որում, ստուգման արդյունքում ինչպես տեղեկանքը, այնպես էլ ակտը կազմվում են 2 օրինակից, որոնցից մեկը մնում է համայնքի ղեկավարի մոտ, մյուսը հանձնվում է լիազոր մարմնի ղեկավարին:~~

~~5. Լիազոր մարմնի ղեկավարը տեղեկանքն ստանալուց հետո՝ 5-օրյա ժամկետում, կայացնում է որոշում՝ տեղեկանքն ի գիտություն ընդունելու մասին, իսկ ակտն ստանալուց հետո կայացնում է որոշում՝~~

~~1) տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց նկատմամբ վարչական տույժեր կիրառելու վերաբերյալ մարզպետին միջնորդագիր ներկայացնելու մասին:~~

~~2) խախտումներ թույլ տված անձանց քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ իրավասու մարմիններին հաղորդում ներկայացնելու մասին:~~

3. Տեսչական մարմինն ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ կարող է իրականացնել մարզպետարանում կամ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ քաղաքացիների, իրավաբանական անձանց գրավոր դիմումների հիման վրա, կամ Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի հանձնարարությամբ, որը կարող է տրվել նաև մարզպետների կամ պետական

մարմնի ղեկավարի կողմից ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա: Քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց կողմից դիմումների ներկայացումը հիմք չէ ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ անցկացնելու համար՝ առանց հետագա դիտարկման:

4. Տեսչական մարմինը մարզպետարանում կամ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում ըստ անհրաժեշտության ստուգումներն իրականացնում է սույն օրենքի 7-րդ հոդվածի 3-10-րդ մասերով սահմանված կարգով, ընդ որում, ստուգման արդյունքում ինչպես տեղեկանքը, այնպես էլ ակտը կազմվում են 2 օրինակից, որոնցից մեկը տրամադրվում է մարզպետին կամ համայնքի ղեկավարին (Երևանի քաղաքապետի) մոտ, մյուսը հանձնվում է տեսչական մարմնի ղեկավարին:

5. Տեսչական մարմնի ղեկավարը տեղեկանքն ստանալուց հետո՝ 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում, կայացնում է որոշում՝ տեղեկանքն ի գիտություն ընդունելու մասին, իսկ ակտն ստանալուց հետո կայացնում է որոշում՝

1) ստուգման ակտում արձանագրված խախտումների վերացման նպատակով մարզպետներին կամ համայնքների ղեկավարներին (Երևանի քաղաքապետին) պարտադիր կատարման ենթակա ցուցումներ տալու մասին՝ նշելով խախտումը վերացնելու ժամկետները և ցուցումները չկատարելու իրավական հետևանքները.

2) խախտում կատարած մարզպետի կամ համայնքի ղեկավարի (Երևանի քաղաքապետի) նկատմամբ վարչական տույժեր կիրառելու վերաբերյալ.

3) խախտում թույլ տված անձանց քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ իրավասու մարմիններին հաղորդում ներկայացնելու մասին:

6. Մարզպետը՝ համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող տարածքներում, և համայնքի ղեկավարը՝ համայնքի վարչական սահմաններում, ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ իրականացնում են՝

1) ընթացիկ գործունեության դիտարկումների արդյունքում հողամասերի սեփականատերերի կամ օգտագործողների կողմից հողային օրենսդրության խախտումներ հայտնաբերելիս.

2) քաղաքացիների, իրավաբանական անձանց գրավոր դիմումների հիման վրա.

3) ~~պետական իրազրույց~~ տեսչական-մարմնի առաջարկությամբ:

7. Երևանի քաղաքապետն ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ իրականացնում է հողօգտագործողների կողմից հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումների՝ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների խախտումներ բացահայտելիս:

8. Մարզպետը՝ համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող տարածքներում, Երևանի քաղաքապետը և համայնքի ղեկավարը սույն հոդվածի 6-րդ և 7-րդ մասերով սահմանված դեպքերում ըստ անհրաժեշտության ստուգումը (այսուհետ՝ ստուգում) սկսելուց առնվազն 1 աշխատանքային օր առաջ այդ մասին

ծանուցում են հողամասի սեփականատիրոջը կամ օգտագործողին: Ծանուցագրում նշվում են ստուգման ժամկետները և հիմքերը:

9. Ստուգումն իրականացվում է մարզպետի, Երևանի քաղաքապետի կամ համայնքի ղեկավարի որոշման համաձայն՝ ըստ հողամասի գտնվելու վայրի: Որոշման մեջ նշվում են՝

1) ստուգող մարմինը և այն անձը, որի հողերի օգտագործման և պահպանման բնագավառում օրենքով սահմանված պարտականությունները ենթակա են ստուգման.

2) ստուգման հիմքերը և ժամկետները.

3) ստուգումն իրականացնող անձի (անձանց) ազգանունը, անունը, զբաղեցրած պաշտոնը.

4) ստուգման ենթակա հարցերի շրջանակը, ընդ որում, մարզպետի կողմից իրականացվող ստուգման դեպքում՝ սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 5-րդ և 6-րդ կետերին համապատասխան, Երևանի քաղաքապետի կողմից իրականացվող ստուգման դեպքում՝ սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ և 4-րդ կետերին համապատասխան, քաղաքային և գյուղական համայնքների ղեկավարների կողմից իրականացվող ստուգման դեպքում՝ սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 4-րդ մասին համապատասխան:

10. Ստուգումն իրականացվում է հողամասերի տեղազննության, հողամասի փաստացի վիճակը (չափերը, հողատեսքը, անբաժանելի բարելավումները) հողամասի նկատմամբ իրավունքը հաստատող փաստաթղթերի հետ համադրելու, ինչպես նաև, ըստ անհրաժեշտության, հողամասի չափագրման միջոցով:

11. Ստուգման արդյունքում խախտումներ չհայտնաբերելու դեպքում կազմվում է տեղեկանք, որում արձանագրվում են այն կազմելու ամսաթիվն ու տեղը, ստուգող մարմինը և ստուգվող անձը, ստուգող անձի (անձանց) ազգանունը, անունը, զբաղեցրած պաշտոնը, ստուգման նպատակը, ժամկետը, արդյունքները (եզրակացությունը խախտումներ կամ թերություններ չհայտնաբերելու մասին):

12. Ստուգման արդյունքում խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում կազմվում է ակտ, որը, սույն հոդվածի 11-րդ մասում նշված տեղեկություններից բացի, պետք է պարունակի արձանագրված խախտումների նկարագրությունը (իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել՝ համապատասխան հղումներով, խախտումների պատճառները), խախտման կոնկրետ ժամանակը, պատասխանատվության կիրառման համապատասխան իրավական նորմերը, ակտի օրինակների քանակը և հերթական համարը:

13. Ինչպես տեղեկանքը, այնպես էլ ակտը կազմվում են 2 օրինակից:

14. Ստուգումն ավարտվելուց հետո՝ ~~2-օրյա ժամկետում~~ 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում, ստուգող անձի (անձանց) կողմից ստորագրված ակտի կամ տեղեկանքի օրինակները ներկայացվում են ստուգվող անձին՝ ստորագրման: Անհամաձայնության դեպքում ստուգվող անձը ներկայացնում է հիմնավորում, որը

հատուկ կարծիքի տեսքով կցվում է ակտին՝ այդ մասին կատարելով համապատասխան գրառում ակտում:

15. Ստուգվող անձի կողմից տեղեկանքը կամ ակտն ստորագրվելուց հետո դրա մեկ օրինակը տրվում է ստուգվող անձին, մյուս օրինակը ~~2-օրյա ժամկետում~~ 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում տրամադրվում է մարզպետին (Երևանի քաղաքապետին) կամ համայնքի ղեկավարին:

Եթե ստուգվող անձը պետական կամ պետական բաժնեմաս ունեցող կազմակերպություն է, ապա ակտի պատճենն ուղարկվում է կազմակերպության պետական բաժնեմասի կառավարման լիազորություններ ունեցող մարմնին:

16. Մարզպետը (Երևանի քաղաքապետը), համայնքի ղեկավարը ակտն ստանալուց հետո՝ ~~5-օրյա ժամկետում~~ 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում, կայացնում է որոշում՝

1) ստուգման ակտով բացահայտված խախտումների վերացման նպատակով ստուգվող անձին պարտադիր կատարման ենթակա ցուցումներ տալու մասին՝ նշելով խախտումները վերացնելու ժամկետները և ցուցումները չկատարելու իրավական հետևանքները.

2) ստուգվող անձի նկատմամբ վարչական տույժեր կիրառելու մասին.

3) խախտումներ թույլ տված անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ իրավասու մարմիններին հաղորդում ներկայացնելու մասին:

Հոդված 13. Ստուգում իրականացնող անձանց գործողությունների բողոքարկումը

~~1. Լիազոր պետական մարմնի կամ տարածքային կառավարման մարմնի գործողությունները կարող են բողոքարկվել իրավական հսկողության բարձրագույն մարմնին և (կամ) դատարանին: 1. Վերահսկողություն իրականացնող տեսչական մարմնի կամ տարածքային կառավարման մարմնի որոշումները կամ գործողությունները կարող են բողոքարկվել վարչական կամ դատական կարգով:~~

2. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ստուգող անձի (անձանց) գործողությունները կարող են բողոքարկվել դատարան:

3. Բողոքները վերադասության կարգով քննության են առնվում և դրանց վերաբերյալ որոշումներն ընդունվում են ոչ ոչ, քան բողոքն ստանալու օրվանից 15 օրացուցային օրվա ընթացքում: Նշված ժամկետում բողոքի վերաբերյալ պատասխան չտրվելու դեպքում բողոքում բերված փաստարկները համարվում են ընդունված: Սույն կետով սահմանված ժամկետի հաշվարկն սկսվում է գրավոր բողոքն ստանալուն հաջորդող առաջին աշխատանքային օրվանից:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան ընդունված որոշման հետ համաձայն չլինելու դեպքում համայնքի ղեկավարը կարող է դիմել դատարան:

5. Մինչև բողոքի վերաբերյալ պատասխանը կամ դատարանի վճիռը օրինական ուժի մեջ մտնելն ստուգվող անձը կարող է թույլ չտալ շարունակելու ստուգումը:

**Հոդված 14. Ստուգում իրականացնող անձանց ապօրինի
գործողությունների հետևանքով ստուգվող անձանց
պատճառված վնասի հատուցումը**

1. ~~Պետական մարմինների~~ Տեսչական մարմնի ստուգող անձանց ապօրինի գործողությունների հետևանքով համայնքին, քաղաքացիներին կամ իրավաբանական անձանց պատճառված վնասները ենթակա են հատուցման պետական բյուջեի միջոցների հաշվին:

2. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ապօրինի գործողությունների հետևանքով քաղաքացիներին կամ իրավաբանական անձանց պատճառված վնասները, այդ թվում՝ բաց թողնված օգուտները, ենթակա են հատուցման համայնքային բյուջեի միջոցների հաշվին:

3. Պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց ապօրինի գործողությունների հետևանքով պետությանը կամ համայնքին պատճառված վնասները ենթակա են հատուցման օրենքով սահմանված կարգով՝ հատուցված վնասի հետադարձ պահանջի (ռեգրեսի) հիման վրա: